

Пам'яті професора Борислава Оксентійовича ТОЛСТОП'ЯТОВА

Важкої втрати зазнала медична наука та громада онкологів та ортопедів-травматологів України. 27 червня 2011 року на 78 році пішов із життя один з найяскравіших її представників, видатний хірург-онколог та вчений, керівник клініки пухлин опорно-рухового апарату Інституту онкології (нині – Національний інститут раку МОЗ України), доктор медичних наук, професор Толстоп'ятов Борислав Оксентійович.

Борислав Оксентійович народився 16 грудня 1933 року у м. Каневі, Черкаської області, в сім'ї службовців. Він пройшов складний та яскравий життєвий шлях. То були важкі часи голодомору, війни, окупації та розрухи... У 1940 році почав навчання у Канівській середній школі, яку закінчив у 1953 році. В тому ж році поступив на лікувальний факультет Київського медичного інституту, під час навчання був персональним стипендіатом, закінчив медінститут у 1959 році з відзнакою та отримав призначення на наукову роботу. У 1959 році був прийнятий на роботу науковим співробітником лабораторії консервування тканин Київського науково-дослідного інституту травматології та ортопедії, а у 1960 році зарахований до аспірантури того ж інституту. Після закінчення аспірантури у 1962 році залишився на роботі в Київському науково-дослідному інституті травматології та ортопедії, працював лікарем та молодшим науковим співробітником, а з 1965 року – старшим науковим співробітником. У 1965 році захистив кандидатську дисертацію на тему «Компресійний артродез колінного суглоба в експерименті та клініці».

З 1966 р. до кінця життя творча, науково-практична та громадська діяльність Борислава Оксентійовича тісно пов'язана з Київським науково-дослідним інститутом онкології, де він працював

на посаді старшого наукового співробітника відділення пухлин опорно-рухового апарату, під керівництвом д. мед. н., професора Книша Івана Тарасовича. У 1983 році захистив докторську дисертацію на тему «Діагностика та лікування первинних пухлин кісток таза». З 1986 року Б. О. Толстоп'ятов керівник науково-дослідного відділення пухлин опорно-рухового апарату Київського науково-дослідного інституту онкології. У 1991 році Б. О. Толстоп'ятову присвоєно вчене звання професора. Б. О. Толстоп'ятов нагороджений медалями «За доблесний труд. В ознаменування 100-ліття со дня рождення В.И.Ленина», «В честь 1500-ліття Києва», медаллю «Ветеран труда». Неодноразово отримував премії від адміністрації інституту онкології за якісне виконання наукової тематики, але найвищою відзнакою своєї праці Борислав Оксентійович завжди вважав збереження життя та здоров'я хворого, чого так важко досягти в онкологічній практиці.

Наукова діяльність Борислава Оксентійовича присвячена найбільш актуальним проблемам онкології та ортопедії, характеризувалася глибиною ідей, оригінальними підходами до вирішення проблем, теоретичною і практичною спрямованістю. Основними напрямками його наукових досліджень була розробка нових методик лікування хворих на пухлини опорно-рухового апарату, такі

як остеосаркома, хондросаркома, саркоми м'яких тканин, меланома та рак шкіри. Він був одним із піонерів розробки і впровадження в Україні низки органозберігаючих оперативних втручань при злоякісних пухлинах кісток таза та кінцівок. За роки його керівництва докорінно змінились підходи до лікування хворих з застосуванням нових методик хіміотерапії, променевої терапії, органозберігаючих оперативних втручань. При лікуванні хворих на остеосаркому кісток вперше в Україні впроваджені сучасні схеми внутрішньоартеріальної поліхіміотерапії та високодозової хіміотерапії, нові моделі вітчизняних онкологічних ендопротезів суглобів та нові імплантаційні матеріали для заміщення великих кісткових дефектів. При лікуванні сарком м'яких тканин запроваджені найбільш ефективні методики комплексного лікування з застосуванням хіміопрменевої терапії, а при злоякісній меланомі розроблені методики імунотерапії, які відповідають загальносвітовим стандартам. Вказані заходи дозволили знизити рецидивування та метастазування злоякісних пухлин, підвищити виживаність та поліпшити якість життя хворих і майже відмовитись від інвалідизуючих хірургічних втручань. Він завжди поважно ставився до хворих та їх рідних, не відмовляючи в обстеженні та госпіталізації, навіть у безнадійних випадках, розуміючи, що іноді ситуація може змінитись і хворий має отримати останній шанс.

Свій досвід Борислав Оксентійович Толстоп'ятов передавав онкологам та ортопедам Украї-

ни, виїжджаючи до лікарень та онкодиспансерів з метою проведення консультацій та операцій при пухлинах кісток та м'яких тканин. Упродовж багатьох років читав лекції для курсантів Київського інституту удосконалення лікарів ім. П. Л. Шупика на кафедрах травматології та ортопедії. Тривалий час Борислав Оксентійович був членом спеціалізованої Вченої ради при інституті онкології, членом товариства онкологів м. Києва та Київської області.

Під керівництвом професора Б. О. Толстоп'ятова виконані та захищені 13 кандидатських та 4 докторські дисертації. Борислав Оксентійович є автором біля 300 наукових праць, 3 монографій, 12 винаходів. За видатні наукові досягнення йому присвоєно почесне звання "Заслужений діяч науки і техніки України" та нагороджено дипломом Президії АМН України.

У 2008 році звільнився з Інституту онкології у зв'язку з погіршенням стану здоров'я.

Бориславу Оксентійовичу завжди були притаманні надзвичайна працелюбність та працездатність, оптимізм, порядність, скромність, чесність та надійність. Він був чудовим сім'янином, батьком, дідом. Важко повірити, що з нами вже немає цієї на диво доброзичливої та світлої людини, доброго товариша, друга, вчителя. Пам'ять про Борислава Оксентійовича Толстоп'ятова назавжди залишиться в наших серцях, а його ім'я – в історії світової та української онкології і ортопедії.

Правління ВГО «Асоціація ортопедів-травматологів України»

Редакція журналу «Літопис травматології та ортопедії»

*Колектив кафедри травматології та ортопедії Національного медичного університету імені
О. О. Богомольця МОЗ України*

Колектив ДУ «Інститут травматології та ортопедії НАМН України»

Колектив Національного інституту раку МОЗ України